

1. Begripsomschrijving

Ontwikkeling v/e kind

Kind: Zelfontplooiing

Opvoeder (verantwoordelijke voor ondersteuning + opvoeding)

= gestalte binnen opv-proces

Uitwerking op ontplooiing door: A. Leefsituatie (samenleven met opvoeder + reactie op voorvallen)

① Overlevering

B. Leefklimaat rondom de woonst

aan leefsituatie + opvoeder

C. ervaringen op school + buurt

= oppikken

MAAR: ≠ voldoende voor optimale zelfontplooiing!

② Pedagogische interventie

③ Volwassen worden door INTENTIONELE & NT-INTENTIONELE INWERKING

- Kind passieve rol?

1^e jaren afh v/d opvoeder, maar zelf ook grote bijdrage!

INTERACTIEPROCES : wie neemt initiatief?

OPVOEDER

KIND

Lokt *

Reacties

->

-> actief handelen

OPV.

- ≠ manieren (charme, koppigheid...)
- Plaatsinname in proces van geven en toetsing aanbiedingen opv.

nemen , grenzen af tasten,

OPVOEDEN?

① moeilijke periodes voorkomen dmv raadpleging van vrienden, lk, eigen ouders..

Antwoord op wat? + hoe(gebeuren)?

= SPECIFIEK AANDACHTSPUNT (bewuster pedagogisch handelen)

② actief proces

Opvoedingssituatie = problematisch (prob blijven na interventies + opgevolgde adviezen)

Oplossing: 'opvoeden' -> 'specifiek' maken (dus stagnatie v/h gewone opv-proces)

mbv pedagogen (ondersteuning +) = ouders durven in de huidige m'y toegeven dat ze de opv niet aankunnen.

1.1. Definitie van 'opvoeden'

① LANGVELD : bijzonder omgaan van volwassene met kind.

Hoe? Doelgerichte invloed op basis van gezeg

Doel? Kind kan zelf leven bepalen ; verantw. (=leiden naar volwassenheid)

② HELLINCKX: verwevenheid met aspecten v/h gezinsleven.

Kern = opvoeden (interacties tss K & O)

Opvoeder = persoon die intens samen leeft en verantw. is voor K

③ HOOGVELD: gangbare def.

Onvolwassene helpen; bekwaam maken om levenstaak te volbrengen.

Onderkenning: 1. ≠ volwassenheid, maar LEVENSTAAK

2. zelfstandigheid = afh in het leven + oriëntatiepunt voor opv.

VAN HETTEREN: opvoeden ondersteuning

> benaderen/samen zijn, want zndr “ ≠ ontwikkeling

dus nood aan: comm,continueren; capaciteiten/tekorten stimuleren of compenseren in =
LB v/d O.

④ RINK: idem VAN HETTEREN

MAAR +: afgestemd op ontw. perspectieven v/d opvoeding.

Op een geschikte manier/stijl

Comm = wederzijds + continueren adhv comm.

-eigen prestatie

-opvprog

-situationele context

Ontwikkeling bevorderen

DUS: opvoeden = intentionele handeling

Hoe? Comm, relatie aangaan, interacteren, ondersteunen, samen zijn

Doel? Optimale ontw v/h K tot een zelfs & verant. wezen.

1.2. Drie dimensies van opvoeden (RINK)

Omschrijving opvoeden onderkend in 3 dimensies

1. Existentioneel fenomeen: er 'zijn' als opvoeder

Nodig: vaardigheid + attitude

① BESEF dat K afh is -> bewust samen zijn + alertheid voor reactie v/h K

② BEREIDHEID + GEMOTIVEERD-> tijd+energie+gezinsinkomen naar K

-> opvoeden K tot ☺ + zelfstandige volwassene

③ persoonlijk bestaan en dat van K ervaren als een BESTAAN met een DOEL -> realisatie = afh.

④ graag met K OMGAAN op een aangepaste manier.

- PEDAGOGISCH BESEF (betekenis geven a/h gedrag v/h K + eigen handelen hiernaar richten + vorm geven)

Verhouding tss leeftijd & betekenis gedrag van K, daarna reacties hierop afstemmen van O.

DUS: belang van K onderkennen + dienen door eigen belang aan de kant te zetten

[BELANGENCONFLICT]

2. Klinisch fenomeen: handelen als opvoeder (actief + intentioneel proces)

RUYTER: 'het leven delen v/e oudere met een jongere,zodat deze doeltreffend kan omgaan met de door hem betekenende volle waarheid'

Nodig: actief & intentioneel aan het proces willen deelnemen

① IDEM EXISTENTIONEEL + 'WILSBESLUIT' ('ik wil opvoeden')

② De WIL om deze activiteit te leren

- ③ K= unieke eigenheid (leert en beleeft zelf) + heeft een unieke vraag (nood aan ontw)
- Dus; opvoeden = ontw. bevorderend.
- ④ DOELGERICHT: ontw K steunen/bevorderen/oriënteren.
- ⑤ SAMENLEVEN: opvoedinginhoud en manier van samenleven verandert, dus aanpassing nodig
- K beïnvloeden; verandering v/h functioneren.
 - O= eerstverantwoordelijke v/h aangaan + kwaliteit van beïnvloeding.
 - K= verantw v/h eigen functioneren
- Speciale wijze van beïnvloeding (2 handelingen)
 - ① Wederkerige relatie & comm tss O&K (wederzijdse bereikbaarheid) = + opvoedingsrelatie
 - ② VAN HETEREN: dmv relatie & comm met K, capa & tekorten stimuleren + compenseren.

3. Levensbeschouwelijk fenomeen

W&N -> richting v/d ontw.

Beïnvloeden 'tot'.

Doelbepalende functie voor relatie O&K & beïnvloed het functioneren K inhoud & richting.

O heeft grote verant op K & m'y : vertegenwoordigd W&N voor K = bep welke zij verinnerlijkt.

Vroeger	Nu
Regels + duidelijke verwachtingen	'zelf uitzoeken' + terechtwijzing door samenleving

WAARDENDEBAT:

Probleem: gn W afbakenen want gn consensus in samenleving. Hoe dan waardegericht opvoeden? (Hoe & wat w v/d O verwacht?)

Tot 12j K; basisbeleid (structuur, grenzen, affectie & sociale steun) = NOODZAKELIJKE VOEDINGSVOORWAARDE

Tienertijd?!; 'snel' aanpassen, leven, openstaan voor 'nieuw'. Een individueel ideaal creëren.

Gevoel: gezin ⇔ complexe wereld

K beschermen tegen
gevaarlijke invloeden

K stimuleren max
deel te nemen a/d wereld

O moet bouwen op individu
mog ⇔ onderwijstrajecten =
overkoepeling N & doelst
-> O schiet tekort in W-opv

Opbouw W-BESEF cruciaal voor het oefenen van democ vaardigheden (eindpr: tolerantie, flexibiliteit, verantw.) [VAARDIGE GEZINNEN] ⇔ 'GAT i/d OPV' (ADRIAENSENS) bij NT-VAARD G

2. Opvoedingssituatie

(heeft betrekking tot de situatie, wie/wat, verhoudingen?)

= OPVOEDINGSSYSTEEM [een samenhangend geheel van gelijksoortige eenheden. Deze zijn factoren(gezin) die elk op zich en de manier waarop bijdragen aan een product (opvoeden)]

Cluster van opvoedingsfactoren = opvoedingsvariabele wanneer:

- Relatief autonome invloed
- Invloed naar aard (+/-), intensiteit (↗/↘)
- Invloed tengevolge van beïnvloeding van buitenaf die effectief kan worden gewijzigd.

K-variabele = opvoeding ,kind

O-variabele=opvoeder, ouder

St-variabele= situatietypes

Sc-variabele= situationele context/opvoedingscontext/soc & mat context.

2.1. Het kind

Nood aan opvoeding

Deze variabele kan het opv beïnvloeden door : PERSOONLIJKHEIDSKENMERKEN + REACTIE op opvoedingssituatie.

2.1.1. Persoonlijkheidskenmerken

RINK: 5 pedagogisch relevante persoonlijkheidskenmerken

- COGNITIEVE ontwikkelingsaspect

= verstandelijk ordenen + de resultaten hiervan . De aard/niveau v/d ontw van kennis(verwerking).

KENWEZEN = K vergaart op eigen wijze kennis over wat er om hem heen gebeurt.

- > greep krijgen op hoe de wereld in mekaar zit, waardoor hij *structuren* ziet, herkent, analyseert en er mee leert omgaan. (= Cognitieve activiteiten)
Structuren in ruimte(= waarnemen), tijd(= vooruitzien en terugkijken, plannen), taal (=beschrijven,fantaseren, vormgeving aan abstract/creatief denken) en soc structuren(=emotioneel ontwaspect, het 'kennen', begrijpen wat een groep verwacht,anticiperen op verandering)

Manier van cognitief ontwikkelen is afh v/h cognitief analytisch vermogen + flexibiliteit (↔ rigiditeit ≠ kunnen switchen)

- AFFECTIEVE ontwikkelingsaspect

= gevoelsmatig aangesproken worden en op de gevoelsmatige reactie hierop.

De relationele, sociale/emotionele,affectieve ontw. (mens als gevoelswezen, beleving van gevoelens (K w hierop aangesproken en leert anticiperend te reageren)

De sociale-emotionele ontw is afh v/d SOCIALE INBEDDING (leven binnen een soc groep) dus bel voor de soc interacties binnen en buiten het gezin.

Baby's gevoelens zijn gebaseerd op primaire behoeften.

In opvoedingsrelatie is er GEVOELSDIFFERENTIATIE (bestrijkt alle facetten van gevoelsbeleving) = unieke uiteindelijke verschijningsvorm.

- CONATIEVE ontwikkelingsaspect

= het 'zelf streven' en op persoonlijke ambities, motivatie en wensen.

De ontw van het streven naar ontplooiing van zijn eigenheid = KIEZEND STREEFWEZEN
Letterlijk en figuurlijk groeien, iemand zijn, zelf 'bepalen'.

De keuzen die K maakt, komen voort uit eigenheid en geven een vastere vorm aan die ontluikende eigenheid. O moeten dus een scala aan groeimogelijkheden bieden gericht op de vorming van K.

Goed opvproces als het K kans krijgt om op een relatief autonome wijze zijn eigenheid te ontplooien.

Zelfverwerking door samenleven met anderen

- FYSIEKE kenmerken

= lichamelijke conditie + O die fysieke verschijningsvorm hoort te waarderen.

- GEDRAGS- en TEMPERAMENTkenmerken

= uiterlijke waarneembare gedragingen.

Temperament = genetisch bepaalde wijze van vitaliteit.

Elk K heeft een 'PERSOONLIJKE' OPVOEDINGSSITUATIE nodig.

SWETS-GRONERT: onderzoek naar temperament, taalcompetentie en gedragsproblemen.

O duiden K vanaf geboorte als makkelijk of moeilijk K.

- Moeilijk temperament: stelt hoge eisen aan opvaardhd.
Gevaar O: door misbegrip+steun -> O in isolement + gedragsprob K
- Makkelijk temperament
- Langzame starters: combi van Mo&Ma. Afwachtende K
- Resterend (niet in te delen)
-

2.1.2. Reactie K op de opvoedingssituatie

Elk K reageert anders, want met = peda aanpak; ≠ gedrag en ontw.

↳ bepaald door specifieke kenmerken die +/- aansluiten bij peda aanpak + pers gesch
(=EIGEN-AARDIGHEID)

De ≠ reacties:

- Relatie met O + manier waarop K de B/sign v/d O ontv + begrijpt
- Reactie op de dagelijkse opvoedingsstijl of patronen (eisen stellen/controleren + manier van accepteren/toelaten)
- Reacties op de hantering van de opvsituatie
- Reacties op de hantering van op in de opvcontext

1.

2.

2.2. De opvoeder/ouder

2.2.1. Persoonlijkheidskenmerken

BELSKY: persoonlijkheid van O = bel determinerende factor v/h pedagogisch handelen

Deze eig wegen door bij het opv en op het gedrag v/h K.

HELLINCKX: karakteristieken w overgeërfd + bel voor omgang van O met K

(wanneer de ouder agressief is en geweld gebruikt, ziet het K dit als een 'model', omdat hij dit geweld ondergaat in dagelijkse interacties, maw het gedrag van O = ok)

2.2.2. Opvoedingsgeschiedenis

= bel rol bij aanpak van eigen K. Deze heeft de persoonlijkheid bep van O + beïnvloedt indirect de eigen opvoedingshanteringstijl. Er is ook een rechtstreekse inwerking, nl. de eigen opv repliceren ofwel zich er tegen afzetten. (HELLINCKX)

2.2.3. Kenmerken waarop de opvoeder/ouder de opvoedingssituatie vorm geeft

= de manier waarop de O met het K een relatie aangaat en communiceert,gehechtheid,loyaliteit opvoedingsstijlen, opvoedingsprogramma, en situationele context hanteert.

2.2.4.Ouderlijke vaardigheden

Opvoeden = het proces waarin O vanuit acceptatie v/d eigenheid v/h kind de ontw probeert te bevorderen.

Acceptatie kan bemoeilijkt w door gedragsstoornissen. O doet verwerkingsproces + stemt de peda vaardighd af op de mog + bep v/h K. Er zijn 5 essentiële ouderlijke vaardigheden (PARENT TRAINING MODEL van PATTERSON) die bel zijn voor een gezonde kinderlijke ontw (zelf belangrijker dan de contextuele factoren!)

Deze 5 vaardigheden zijn ontwikkelingsondersteunend en hebben een preventieve functie tegen gedragsstoornissen.

2.2.4.1. *Disciplineren*

= afspraken maken met het K, problemen concretiseren, onderscheid maken tussen essentiële en banale problemen,consequent leiding geven en effectief optreden t.a.v. regelovertreding. Een overtreding betekend dat er door de O negatief wordt gereageerd met woorden of met daden. Licht storend gedrag kan genegeerd worden. K met gedragsmoeilijkheden (vurig temperament) kan men niet cte straffen, dit creëert spanningen met negatieve processen tot gevolg -> 'SORTEREN' 'DISCIPLINERING' = aanleren van gedragsregels en het conform gedragen v/h K naar de regels. -> GEHOORZAAMHEIDSTRAINING ; de 1^e stap i/h SOCIALISATIEPROCES' + kunnen gehoorzamen is essentieel voor een gezonde sociaal-emotionele en gewetenontw. Niet gehoorzamen = risico voor antisociale symptomen en sociale mislukking.

Daarom moet de O:

- Op een precieze manier het probleemgedrag constateren en classificeren.
- Onderscheid maken tss ernstige en onbeduidende gedragingen v/h K.
- De passende straf geven

≠ explosief + inconsequent straffen.

ProbleemK hebben problemen bij deze vaardighd. Ze noemen dit gedrag dat voor andere normaal is, afwijkend. De O moet dan leren trivale gedragingen te negeren en de aandacht te richten op probleemgedragingen = essentie van opvoedingshulp.

2.2.4.2. *Monitoring*

= toezicht,overzicht houden, positieve betrokkenheid,interesse tonen.

O weet waar, met wie,hoe hun K hun tijd doorbrengen. Afwezigheid v/d vaardigheid -> probleemgedrag K.

MAAR: O zijn moegestreden (protestgedrag vermijden)

Toezicht houden = verband met het opvolgen van positieve bekrachtiging en disciplineren. Minder toezicht = aanleg tot antisociaal gedrag.

Emperisch onderzoek VAN ACKER: er is steeds meer gebrek aan toezicht door O.

VOETS: toezicht in gezinnen met K met gedragsprob verloopt niet vlot .

=> *peda verwaarlozing.*

2.2.4.3. *Positieve bekrachtiging*

=PROSOCIAAL gedrag (positief, sociaal wenselijk gedrag opgemerkt en aangemoedigd door O, maw capaciteit van K stimuleren) maar wanneer K niet slaagt in de verwachte taken neemt dit positieve gedrag af. MAAR: er ontstaat dan een vicieuze cirkel van negatief gedrag en negatieve reacties -> ernstige opvoedprobleem -> frequentie van afdwingend gedrag. Daarom moet O leren het gewenste gedrag te krijgen door positieve bekrachtiging te doen toenemen.

2.2.4.4. *Positieve, ouderlijke betrokkenheid*

= 'POSITIEVE AFFECTIE': tijd bij het K doorbrengen, aandacht geven, een positieve band creëren bij het K. Er ontstaat een gevoel van cohesie.

Je leert K beter kennen -> accuraat inspelen op de noden!

COËRCIEVE PROCES = het vermijden van gezamenlijke activiteiten. Te veel afstandelijkheid leidt dan tot NEGATIVISME of onverschilligheid -> verwerping, waardoor binding, contact & sturing van K wettig bemoeilijkt.

⇔ SYMBIOSE = te veel nabijheid, de autonomie en veerkracht v/h K wettig ondermijnd.

2.2.4.5. *Problemen oplossen*

= constructief met problemen omgaan dmv:

1 DE DEMOCRATISCHE OVERLEG METHODE (zeer onderhevig aan negatieve emotie)

Probleem: niet meer de nodige constructiviteit + energie om de problemen op te lossen -> nodige houvast valt weg. Daarbij zijn K een moeilijke partner om probleem op deze manier mee op te lossen.

2 Constructieve manier: stapsgewijs en constructief kleine problemen oplossen. Aandacht voor de emoties v/h K. Zo kan de O bijsturen en het leren emoties op een sociaal aanvaardbare manier te uiten. O = model om op te zoeken en stimuleren zo zelfsthoud en verantwoord K.

Conclusie: ouderlijke vaardigheden -> opbouwen v/e positieve relatie tss O & K. (MERLEVEDE)
Bel opvaardigheden: luisteren, praten, spelen, zoeken naar oplossingen, aandacht, interesse tonen en meeleven. De manier waarop O dat doet is bepaald door eigen psychische kenmerken, de individuele kenmerken K, bronnen van stress en ondersteuning in de omgeving + gezien en de ontwerpschied (die op zijn manier de opvattingen over opvoeding bepaalt, omdat dit gebaseerd is op eigen ervaringen i/h gezin van herkomst) v/d O

2.3. Opvoedingsactiviteiten

Variabele betreft het opvoedingsprobleem/situatie samengesteld uit een opeenvolging van opvoedingsactiviteiten/ situatietypes (= regelmatig terugkerend moment in dagelijks opvoedingsgebeuren)

Elk opvoedingsprobleem heeft 3 kenmerken:

- Inhoud v/d activiteiten die er tijdens de situatietypes worden verricht of aangeboden. K moet betrokken zijn, ervaringen en info kunnen opdoen die van belang zijn
- Regels of sociaal verwachtingen met normen, waarden (sociaal grenzen) die gelegenheid bieden om ervaring op te doen
- De communicatieve sfeer (is er mogelijkheid tot contact met O?)

2.4. De opvoedingscontext

= soc + materiële omstandigheden binnen de opv

2.4.1. Opvoedingsgroep als groep

Gezin = kleine groep ; frequente/directe en persoonlijke contacten.

Groepsdynamische kenmerken:

1. Rollen of posities in de groep (een-ouderschap)
2. Subgroepen of partijvorming (samenspannen tegen)
3. Groepscohesie of – samenhang (onderlinge contacten ervaren als intensief + bel!)
4. Communicatie-inhoud en –wijze (de ond, verb of non-verb, spraakzaamheid)

-> Directe invloed op de wijze van opvoeden. Comm bep voor stimulatie en correctie voor K van

O

2.4.2. De huisvesting en het interieur

1. De kwaliteit v/d huisvesting (een eigen kamer?)
2. Kwaliteit v/h interieur

2.4.3. De financiële mogelijkheden in de opvoedingssituatie

1. bronnen v/d financiële middelen
2. ruimte in het financiële budget: het inkomen in vgl tot gezinsomvang.
3. Kwaliteit van consumptieartikelen van meer blijvende aard.

Adriaenssens: gezinnen krijgen niet steeds gelijke kansen. Financiële mogelijkheden vormen de context van het pedagogische gezinsklimaat; ze creëren mogelijkheden en beperkingen. O is niet steeds verantwoordelijk, maar kan zelf slachtoffer zijn.

3.4.4. Het sociale netwerk van een opvoedingsgroep

Contacten met

1. familie of naaste verwanten; aanbod van referentiepersonen
2. de buurt of met personen in de omgeving van de opvoedingsgroep.
3. met verenigingen of (kerkelijke) instellingen
4. instantie die het opvoeden ondersteunen

4.4.5. De kwaliteit van de woonomgeving van het kind

4.4.6. Contextuele visie op de opvoedingssituatie : invloed op de opvoedingscontext

= alle omgevingsfactoren met uitsluiting van de ouderlijke vaardigheden

a. Slecht functionerend gezin

= > # aversieve sociale gebeurtenissen. Gevolg: - voor eigenwaard O, verstandhouding van het gezin, relatie binnen huwelijk + eigenwaarde v/h opstandige K. [PATTERSON] zie ook fig 1 p.25

b. Armoede

= leven onder de armoedegrens, waardoor men moeilijk toegang krijgt tot my diensten. Gevolg: slechte huisvesting, gewelddadige omgeving, weinig solidariteit. Hoe lang K zo opgroeit
-> hoe - effect op de gezinsomgeving + frequenter geïnternaliseerde gedragsproblemen

[VAN DER PLOEG &SCHOLTE]

Discipline, toezicht en hechting worden aangetast door armoede en structurele achterstand (1); lagere sociale klasse, onvaardig als O, + stress, - hulpbronnen. Capaciteit om ondersteunend, consistent en betrokken te zijn - . Economische achterstand (2): stressoren die leiden tot psychische uitputting met gevolg een ongunstige invloed op de ouderschapspraktijken.

PATTERSON: er is een verband tss overspannen moeders en het gebruik van dwang om de kinderen te disciplineren, waardoor er een kans is bij K op antisociaal gedrag.

Economische probs = aversieve interacties tss O&K -> minder controle over het gedrag K.

c. Ongunstige economische omstandigheden

= de eco druk op het gezin, gerelateerd aan andere gezinskenmerken. (geldconflicten met het K zijn significante verbonden met gevoelens vna vijandigheid van O tov K)

Ze zijn destructief als zij chronisch zijn en de gezinsleden het gevoel hebben dat de prob onoplosbaar zijn. Dit tast de kwaliteit v/d gezinsrelatie aan via een storing van O-K relatie.

Individu functio w aangetast doordat chronische eco spanningen de intieme relatie verstoren

[VAN DER PLOEG & SCHOLTE]

Depri = mechanisme; O zijn kwaad op elkaar +geiri. -> afreageren op K

Herhaalde vijandige confrontaties

Geïnternaliseerde symptomen (aantasting v/h zelfbeeld)

Geëxternaliseerde symptomen (O = model voor

VAN DER PLOEG: verband tss ene lage socio-eco status en factoren die de socialisatie

v/h K - beïnvloeden (gedragsproblemen) Soc isolement en agressie w + gewaardeerd dan norm:

- Harde disciplineringspraktijken
- - affectie
- Agressieve modellen (K = getuige)
- Waardering v agressie
- Stressoren in het gezin
- Sociaal isolement en gebrek aan ondersteuning
- Onstabiele groep (wisselende vriendengroep)
- Gebrek aan cognitieve stimulatie.

4.5. Opvoedingsmodellen

= opvoedingssysteem met opvoedingsvariabelen. Ze w vgl met een gestalt (= geheel = meer dan de som der delen en determineren het geheel en de afz delen elkaar volledig) Alle variabele ↔ (Partiële) Inderpendentie (wederzijdse beïnvloeding ≠ even groot voor alle variabele) = intergratieve opvatting over het opvoeden = analyse v/h opvoeden dient te beperken tot de manier waarop tijdens het opv de O en het K zich tov verhouden. Het w veroorzaakt door de 1^e verant die de O als manager v/d opvsituatie draagt en door de toenemende verantw. die K voor eigen functioneren kan worden toegerekend. O bep en geeft vorm aan alle andere act v/d opvsit. De kwaliteit v/d opv w door dat hele systeem getermineerd.

De verhouding van deze opvoedingsvariabelen adhv 2 modellen: balans- + bidirectionele model

Ze hebben een eigen visie op de samenhang van de 4 opvoedingsvariabelen. De analyses kunnen dan problemen, maar ook beschermende krachten in de opvsituatie v/h K aanduiden.

4.5.1. Het transactionele opvoedingsmodel

= O & K wederzijds beïnvloeden in relatie met de context v/h gezin, de omgeving, hebben zowel kindfactoren, ouderfactoren als omgevingsfactoren invloed in dit proces.

= interactiebenadering.

Het kind geeft van het begin mee vorm aan zijn eigen opvong. Opv ≠ overhevelen van kennis, vaardigheden, gewoonten en inzichten van volwassenen naar kinderen, maar menselijke interactie, waaraan het K en de O gezamenlijk vormgeven.

= integratieve opvatting van opv. : analyse v/h opv dat het zich niet dient te beperken tot de manier waarop tijdens het opv de O en K zich tot elkaar verhouden.

RINK: partiële inderpendentie

K geeft de opvomgeving vorm op een individuele en aangeboren manier (≠ andere K), ook ≠ tss ouders zijn van invloed. De soc context waarin mensen leven zijn niet alleen v invloed op de ontw en gedrag v K, ook op de manier waarop ouders opvoeden.

O ontw zich samen met K in de omgeving waarin ze leven. Ontw & opv horen bij elkaar en zijn beide activiteiten van K&O [BURGGRAAFF – HUISKES] *zie ook fig 3.*

- Basis voor de contextuele begeleiding van gedrags- en opvoedingsproblemen. Deze kunnen niet begeleid w zonder de volledige context v/d opv waarbinnen ze ontstaan, te betrekken in de hulpverlening.

4.5.2. Het balansmodel

= toegespitst op de factoren die van invloed zijn op de ontw v/h K. -> risicofactoren + beschermende factoren. = kans op het ontstaan van stoornissen zoals gedrags- en ontwprob beïnvloeden. Dit vraagt extra energie, want het maakt het leven moeilijk om de opv toch op een goed spoor te houden.

= analyse van het evenwicht tss draagkracht en – last.

Prob + = risico fact / prob -, goede opv = beschermende fact. [DELFO] (*tekening VEERMAN*)

BURGGRAAFF-HUISKES : gestructureerd overzicht v/d beïnvloedende factoren v/d opvsit in het balansmodel. De dynamiek v/h opvproces speelt zich af binnen een opvcontext. Beïnvloedende omstandigheden zijn daarmee in het gedrang. Invloed op opvproces = factoren.

Risico fact = draaglast

Beschermende fact = draagkracht.

Analyse = onderlinge wisselwerking en de aansluiting v/d opvcontext op de Kkenmerken.; opvoedingsdimensies afstemmen voor K gedrag + ontw : affectief, cognitief, conatief, fysiek. Druk door belastende omstandigheden op vormgeving v/d opvcontext/prog. Belasting v/h K door omstandigheden?

Stagnatie v/h opvproces.

Oorsprong: buitengewone opvvragen vanuit de ontw v K gesteld.

O die zelf opv stagneert.

Een in potentie optimaal functionerend opvproces kan dr omstandigheden bedreigd w : remmende/verzwaarde (factoren = 4 opvvariabele + my andere fact) opv. Waardoor de complexiteit van stagnatie +

‘de 4^e wereld’ = een totaal pedagogische verwaarlozing [RINK]

Een opvoedingssituatie bevat 3 elementen: K -> volwassenheid, O -> begeleider & Omg -> plaats opv. met cte ↔ (inzake opvoedings- en ontwprob):

- Kindfactoren: aanleg, temperament, gezondheid, intelligentie,...
- Ouderfactoren (samenhang O & gezin): perskenm, levensgesch, beleving en verwachting v O
- Omgevingsfactoren (opvoedingsomg): huisvesting, sociaal netwerk, w&n, media
= ingrijpende levensgebeurtenissen van buitenaf + terugkerende spanningen en frustraties.
Ontw vn K = complex doordat fact soms (in)direct inwerken. Bvb p 32

De verhouding draaglast en – kracht w - beïnvloed dr bedreigende fact (draaglast + & draagkracht -) risicofact:

K: ADHD, moeilijk temperament, handicap

O: psy confl, echtscheiding, gebrek aan vaardigheid

OMG: ≠ cultuur, pesterij, slechte woonst

Slechts 1 fact = probl ontw gering, maar ↔ beïnvloeding versterkt de - werking. Gevolg: opeenstapeling van risicofact, vnl bij O in achterstandsit (4^e wereld, multiprobgezinnen) [DURINCK & RACQUET]

Beschermende fact (=draagkracht / veerkracht) daartegen laten de opv goed verlopen. K kan dus ondanks slecht omstandigheden goed terechtkomen (adhv tegenwicht/ - effecten compenseren) bvb. 'huilbaby' -> kans op prob in opv. mede door O. Nodig? Veerkracht, doorzettingsvermogen, steun en ervaring = tegenwicht

K: sterk karakter, sociaal, affectief

O: stabiele relatie, veerkracht, leuke werkomgeving

OMG: sociaal netwerk, hechte vriendengroep

In het balansmodel is er een samenspel van micro-, meso- en macroniveau. De aanwezigheid maakt O sterker.

De verhouding tss risico- en beschermende factoren doen de balans van draagkracht en draaglast doorslaan. Draagkracht = mate waarin zij de opv aankunnen en de manier waarop ze deze beleven (opv = +) Draaglast = proces zwaarder.

Het evenwicht bep of O de opv aankan.

K ontw geldt een steunende relatie met ten minste 1 ouder of verzorger als bel beschr fact tgn – invloed buitenaf. Peda begeleiding, accent op v/d ouderelijk fact (ouders kennis en vaardighd aanreiken om een competente opv te zijn) O die steun vinden bij de opv van hun K, ervaren minder spanningen in hun rol als opvoeder en vertonen meer ondersteunend en warm gedrag naar hun kinderen [DURINCK & RAQUET] zie ook fig 4

4.5.3. Het bidirectionele opvoedingsmodel van Belsky zie ook fig 5 (Proces-model)
= gegroeid uit determinaten v/d opv om kindermishandeling te identificeren.

Onderscheid 3 groepen van fact:

- Individuele kenm O
- Individuele kenm K
- Contextuele bronnen van stress of steun (hierin is de ouder-kind-relatie gesitueerd)
Doel? direct en indirect invloed op opvrelatie en ontw K. [VANDEMEULENBROECKE]

Opv = 'buffered system' (beïnvloeding dr ≠ fact; waardoor tekorten in 1 beïnvloedende factor gecompenseerd w door andere fact.) + hierarchie in beïnvloedende fact.

O&K bouwen samen een gesch op: ervaringen w patroon vn verwachtingen, in omgang ontstaan gewoonten. Indien ≠ herzien af te stemmen op de ontwmog v/e nieuwe levensfase -> disfunctioneel gedragspatroon K

+ ervaringen O -> steun voor de zelf waardering

-ervaringen O -> interesse in andere domeinen. Ouderschap = - bevredigend + K w last.

Goed ouderschap = teleurstellingen ondergaan. De ontw K, hun eigen lotgevallen en de omstandigheden plaatsen hen telkens voor de opgave om op een nieuwe manier invulling te geven aan hun ouderrol [VAN DER PLOEG]

2.

3. De praktijk van het opvoeden: 5 opvoedingstaken.

4. Opvoedingsnood en opvoedingshulp

5. Opvoedingsspanning en opvoedingsproblemen

6. De problematische opvoedingssituatie
